

Podrška sektoru pčelarstva se nastavlja,

- Ostvareni napredak u razvoju pčelarstva nije samo rezultat podrške Vlade i Ministarstva poljoprivrede, već zajedničkog rada i odlične saradnje sa vrijednim pčelarima i udruženjima pčelara, na čelu sa Savezom
- Unaprijedili smo kvalitet pčelarenja i proizvodnje meda u Crnoj Gori, povećan je broj registrovanih domaćinstava koja se bave pčelarstvom, broj košnica, asortiman pčelinjih proizvoda
- Kada je riječ o zaštiti pčela, nastavićemo pažljivo da pratimo situaciju na terenu, globalne trendove, naučna i stručna saznanja - važno je istaći da na tom planu ne djelujemo samo kada se problem pojavi
- Ono što smo postigli do sada kroz koncept Kuće meda već je dalo pozitivne rezultate, ali najznačajnije iskorake tek treba da napravimo punom realizacijom projekta
- Put ka Evropskoj uniji za sektor pčelarstva, kao i sve ostale sektore poljoprivrede, podrazumijeva usvajanje visokih standarda kvaliteta i bezbjednosti hrane i unaprjeđenje konkurentnosti - to nijesu samo potreba našeg evropskog puta, već prije svega naša unutrašnja potreba, kako za proizvođače tako i za građane koji su potrošači tih proizvoda

Izvanredan kvalitet meda kojeg imamo u Crnoj Gori, zahvaljujući bogatstvu medonosnog bilja, dobra je polazna osnova za postizanje konkurentnosti. To je prednost koju moramo iskoristiti. Potrebno je da dalje radimo na podizanju standarda kvaliteta i bezbjednosti pčelinjih proizvoda, brendiranju, marketingu, kako bi

poboljšali plasman, posebno kroz turizam, gdje kvalitet i specifičnost našeg meda može dobiti najbolju valorizaciju – naglasio je mr Milutin Simović, potpredsjednik Vlade Crne Gore i ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja u razgovoru za naš časopis.

• U posljednjih desetak godina sektor pčelarstva u Crnoj Gori je značajno napredovao zahvaljujući podršci Vlade i Ministarstva poljoprivrede. Kako ocjenjujete trenutno stanje pčelarstva u Crnoj Gori i koje su perspektive ovog sektora?

- Saglasan sam sa ocjenom da je sektor pčelarstva u posljednjih deset godina ostvario značajan napredak. Danas, sa pravom, možemo da kažemo da je sektor pčelarstva postao jedan od sektora u crnogorskoj poljoprivredi, koji doprinosi rastu konkurentnosti i prepoznatljivosti naše poljoprivredne proizvodnje, zasnovanom na kvalitetu, a posebno kroz doprinos turističkoj valorizaciji domaće gastronomske ponude.

Ostvareni napredak, međutim, nije samo rezultat podrške Vlade i Ministarstva poljoprivrede, već zajedničkog rada i odlične saradnje sa vrijednim pčelarima i udruženjima pčelara, na čelu sa Savezom.

Pčelarska zajednica u Crnoj Gori predstavlja dobar primjer organizovanosti i posvećenosti. Posebno želim da istaknem doprinos velikog broja pčelarskih entuzijasta, sa kojima smo zajedno pokretali i realizovali brojne projekte: od pokretanja časopisa „Pčelarstvo“, do brojnih manifestacija, suočavanja sa izazovima zdravstvene zaštite pčela, podsticajnih mjera koje smo zajedno kreirali i realizovali, i mnogo drugih aktivnosti. Na osnovu ostvarenog napretka, s pravom možemo da kažemo da je put zajedničkog kreiranja poljoprivrednih politika, ali i preuzimanja pripadajućih odgovornosti dao rezultate.

iskoristiti sve mogućnosti za razvoj

Unaprijedili smo kvalitet pčelarenja i proizvodnje meda u Crnoj Gori. Povećan je broj registrovanih domaćinstava koja se bave pčelarstvom, broj košnica, asortiman pčelinjih proizvoda. Korišćenjem mjera podrške modernizovana je i osavremenjena proizvodnja, uvedeni standardi, poboljšan kvalitet. U kontinuitetu se radilo ozbiljno i na edukaciji pčelara koji su usvajali potrebna znanja i vještine i postali spremniji za primjenu novih propisa u ovoj oblasti, a koje smo u velikoj mjeri uskladili sa EU standardima kvaliteta i zdravstvene bezbjednosti pčelinjih proizvoda. Započete su aktivnosti i na zaštiti geografskog porijekla meda iz Crne Gore.

Crnogorski pčelari dobili su svoju kuću – Kuću meda u kojoj se okupljaju i koja sve više treba da bude mjesto generisanja novih razvojnih impulsa za sektor pčelarstva – za sve pčelare na cijelom prostoru Crne Gore. Brojna su i druga konkretna dostignuća, ali smatram da je sada važnije da naglasim da imamo još dosta toga zajedno da uradimo. Najvažnija pretpostavka i za buduće iskorake, svakako je, bliska i otvorena saradnja, naporan i posvećen, zajednički rad.

- Da li je uloga pčelarstva u održivosti biodiverziteta dovoljno prepoznata u svijetu i kod nas?

- Uloga pčela, kao najvažnijih oprašivača biljaka, posebno poljoprivrednih kultura, poznata je činjenica. Siguran sam da pčelari znaju, ali radi ostalih čitalaca vašeg časopisa, navešću podatak da je od ukupno 20000 vrsta pčela na zemlji, samo sedam vrsta, onih medonosnih pčela, zaslužno za oprašivanje najvećeg dijela biljaka. To dovoljno pokazuje kakva je uloga pčelarstva u očuvanju biodiverziteta. Međutim, značaj takve uloge pčela prepoznat je tek posljednjih godina, kada se broj pčelinjih zajednica u mnogim djelovima svijeta značajno smanjio. Zabrinutost pojačava i činjenica da se trend smanjenja broja pčela na globalnom nivou nastavlja, a razlozi su brojni, od klimatskih promjena do prekomjerne upotrebe pesticida i drugih zagađivača.

U suočavanju sa ovim izazovima, na globalnom nivou pokreću se brojne inicijative. I Evropski parlament je donio posebnu rezoluciju o pčelarstvu kojom se predlaže Evropskoj komisiji niz mjera za zaštitu pčela. Brojne inicijative pokreću se i u regionu.

Crna Gora aktivno participira u tim inicijativama, kako bi se na što bolji način suočili sa rizicima. Priliku da pokažemo ozbiljnost i odgovornost u suočavanju sa ovakvim i sličnim izazovima imali smo i ove godine, kada smo pravovremeno reagovali u situaciji kada su pčelinja društava bila ugrožena nedostatkom paše, usljed nepovoljnih vremenskih prilika. Obezbijedili smo podršku i organizovali distribuciju kvalitetne prihrane za pčele, kako bi one spremne ušle u zimu. Problem smo prepoznali i riješili zajedno – Ministarstvo i Savez pčelarskih organizacija, ponovo kroz

pristup zajedničkog djelovanja i preuzimanja pripadajućih odgovornosti. Kada je riječ o zaštiti pčela, nastavićemo pažljivo da pratimo situaciju na terenu, globalne trendove, naučna i stručna saznanja.

Važno je istaći da na planu zaštite pčela ne djelujemo samo kada se problem pojavi. Već smo preduzeli i niz drugih preventivnih aktivnosti. Istakao bih ovom prilikom da smo donijeli propise koji su usklađeni sa EU propisima u dijelu održive upotrebe pesticida, kao i da sprovodimo edukaciju proizvođača za pravilnu upotrebu sredstava za zaštitu bilja. Preduzete su i brojne aktivnosti i na unapređenju zdravstvene zaštite pčela.

- Crnogorski med je jedan od najkvalitetnijih proizvoda na našem tržištu i nezaobilazni dio tradicionalne kuhinje. Kako zaštititi interese pčelara od uvoza i prodaje švercovanog meda, naročito tokom ljetnje turističke sezone?

- Problem prodaje vještačkih prerađevina umjesto pčelinjeg meda, ali i prodaje nelegalno uvezenog meda pod nazivom „crnogorski“, „domaći“, „organski“ i drugim sličnim nazivima koji navode da je med porijeklom iz Crne Gore, prepoznali smo, takođe, zajedno. I zajedno ga rješavamo. Odlučni smo u namjeri da suzbijemo takve pojave koje predstavljaju prije svega rizik za zdravlje ljudi, a zatim i nelojalnu konkurenciju našim registrovanim pčelarima kojima ugrožavaju poslovanje, umanjuju vrijednost velikog truda i sredstava koje ulažu i minimiziraju efekte podrške države sektoru pčelarstva. Prodaja meda koji nije pčelinji i nije prošao kontrolu, predstavlja obmanu potrošača i opasnost po njihovo zdravlje, s obzirom da je riječ o proizvodima koji nemaju dokaz o zdravstvenoj ispravnosti.

Kroz aktivnosti koje sprovodimo na planu brendiranja i podizanja kvaliteta crnogorskog meda, i uopšte unapređenja sektora pčelarstva, radi se i na suzbijanju ovih pojava. U ovoj godini te aktivnosti su intenzivirane.

Tokom protekle ljetnje turističke sezone pojačali smo

kontrolu tržišta. Inspektori Uprave za bezbjednost hrane kontrolisali su prodajna mjesta na svim lokacijama koje su označene kao sumnjive, posebno na onim na kojima je pojačana frekvencija turista. Rezultati tih kontrola potvrdili su da problem postoji i da treba nastaviti sa inspekcijskim nadzorom. Predmet kontrole, takođe, bili su i registrovani pčelinjaci. Ovakvim sveobuhvatnim pristupom, vjerujem da ćemo uspjeti da stanemo na put neispravnostima i nelegalnim aktivnostima u dijelu proizvodnje i prodaje meda na domaćem tržištu.

• Koje su po Vašem mišljenju ključne tačke u razvoju pčelarstva i kako Kuća meda može doprinijeti tome?

- Kuća meda je, svakako, važan projekat u sektoru pčelarstva. Prije osam godina smo započeli aktivnosti vezane za nabavku kompletne, tehnički i tehnološki, najsavremenije opreme za preradu voska i proizvodnju satnih osnova za crnogorske pčelare. To je bio zahtjevan dio projekta koji smo uspjeli ostvariti prije nego što je započeta gradnja Kuće meda. Sada u Kući meda imamo proizvodne linije, čime smo ostvarili dio zacrtanih ciljeva. Omogućili smo pčelarima da imaju kvalitetne i zdravstveno bezbjedne inpute za pčelarenje, što znači kvalitet više, kako u dijelu zdravlja pčela, tako i samog meda. Ono što smo postigli do sada kroz koncept Kuće meda već je dalo pozitivne rezultate, ali najznačajnije iskorake tek treba da napravimo punom realizacijom projekta. Započete su i aktivnosti na zaštiti geografskog porijekla meda. U skladu sa dogovorenom dinamikom krenućemo sa zaštitom pod radnim nazivom „Durmitorski med“, a u narednom periodu ćemo planirati i ostala geografska područja.

U fazi planiranja je i projekat pakovanja u Kući meda, čijom ćemo realizacijom dobiti konačne uslove za kontrolisano pakovanje u skladu sa potrebama pčelara i zahtjevima tržišta. Med koji izađe iz Kuće meda mora biti reprezentativan proizvod u pogledu ambalaže, obilježavanja, označavanja, a prije svega, u pogledu njegovog kvaliteta. U dijelu pratećih propisa, uradili smo Pravilnik o minimalnim zahtjevima za kvalitet meda i ostalih pčelinjih proizvoda. Ovaj akt je u cijelosti usaglašen sa EU standardima i metodama za ispitivanje senzorskih i fizičko-hemijskih osobina, kao i standarda za kvalitet meda i drugih pčelinjih proizvoda. Takođe, urađeno je uputstvo za obilježavanje i označavanje pakovanja meda, odnosno propisan sadržaj etiketa i deklaracija.

Kontinuirano povećanje znanja i vještina, odnosno stalno obrazovanje pčelara, važan je uslov za punu realizaciju projekta Kuće meda. Pokrenuli smo i formalizovali uvođenje zanimanja – „Pčelar – III stepen stručnosti“. Projekat Kuće meda, takođe, treba da bude aktivni dio crnogorskog srednjeg i visokog obrazovanja, da bude dom za obrazovne aktivnosti studenata u više srodnih oblasti.

• Koje su vaše poruke pčelarima u dijelu održivosti i povećanja konkurentnosti proizvodnje, posebno imajući u vidu put ka članstvu u Evropskoj uniji?

- Put ka Evropskoj uniji za sektor pčelarstva, kao i sve ostale sektore poljoprivrede, podrazumijeva usvajanje visokih standarda kvaliteta i bezbjednosti hrane i unaprjeđenje konkurentnosti. Sve ove aktivnosti, nijesu samo potreba našeg evropskog puta, već prije svega naša unutrašnja potreba, kako za proizvođače tako i za građane koji su potrošači tih proizvoda. Drago mi je što je značajan broj pčelara, kroz studijske posjete kolegama u zemljama EU, bio u prilici da vidi šta to u konačnom može da znači.

Dobra polazna osnova za postizanje konkurentnosti je izvanredan kvalitet meda kojeg imamo u Crnoj Gori, zahvaljujući bogatstvu medonosnog bilja. To je prednost koju moramo iskoristiti. Potrebno je da dalje radimo na podizanju standarda kvaliteta i bezbjednosti pčelinjih proizvoda, brendiranju, marketingu, kako bi poboljšali plasman, posebno kroz turizam, gdje kvalitet i specifičnost našeg meda može dobiti najbolju valorizaciju.

Nezaobilazan i važan dio tog evropskog puta pčelarstva tiče se i propisa koje smo u velikoj mjeri usaglasili sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti. U cilju daljeg usklađivanja, u toku je izrada Studije o strukturi proizvodnje i stavljanju na tržište meda i drugih pčelinjih proizvoda. Zašto je važna ova studija? To nije samo jedan u nizu dokumenata koje smo obavezni da donesemo u procesu pristupanja, već osnova za buduće modele podrške, po uzoru na EU politike. Studijom ćemo definisati mjere koje će biti podržane kroz budući nacionalni pčelarski program, zatim budžetska sredstva, kao i vremenski okvir za sprovođenje mjera.

Znači, podrška sektoru pčelarstva se nastavlja. Potrebno je da iskoristimo sve mogućnosti za razvoj, da nastavimo da radimo zajedno na unaprjeđenju sektora, savladavanju brojnih izazova i vjerujem da ćemo ostvarivati još značajnije rezultate.

Vladimir Radulović